

Mínění o motivech vstupu do politiky – únor 2016

Technické parametry

Výzkum:	<i>Naše společnost, v16-02</i>
Realizátor:	<i>CVVM, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
Projekt:	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
Termín terénního šetření:	<i>8. 2. – 15. 2. 2016</i>
Výběr respondentů:	<i>Kvótní výběr</i>
Kvóty:	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
Zdroj dat pro kvótní výběr:	<i>Český statistický úřad</i>
Reprezentativita:	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
Počet dotázaných:	<i>1080</i>
Počet tazatelů:	<i>226</i>
Metoda sběru dat:	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem – kombinace rozhovorů PAPI a CAPI</i>
Výzkumný nástroj:	<i>Standardizovaný dotazník</i>
Otázky:	<i>PD.5</i>
Zveřejněno dne:	<i>16. března 2016</i>
Zpracoval:	<i>Milan Tuček</i>

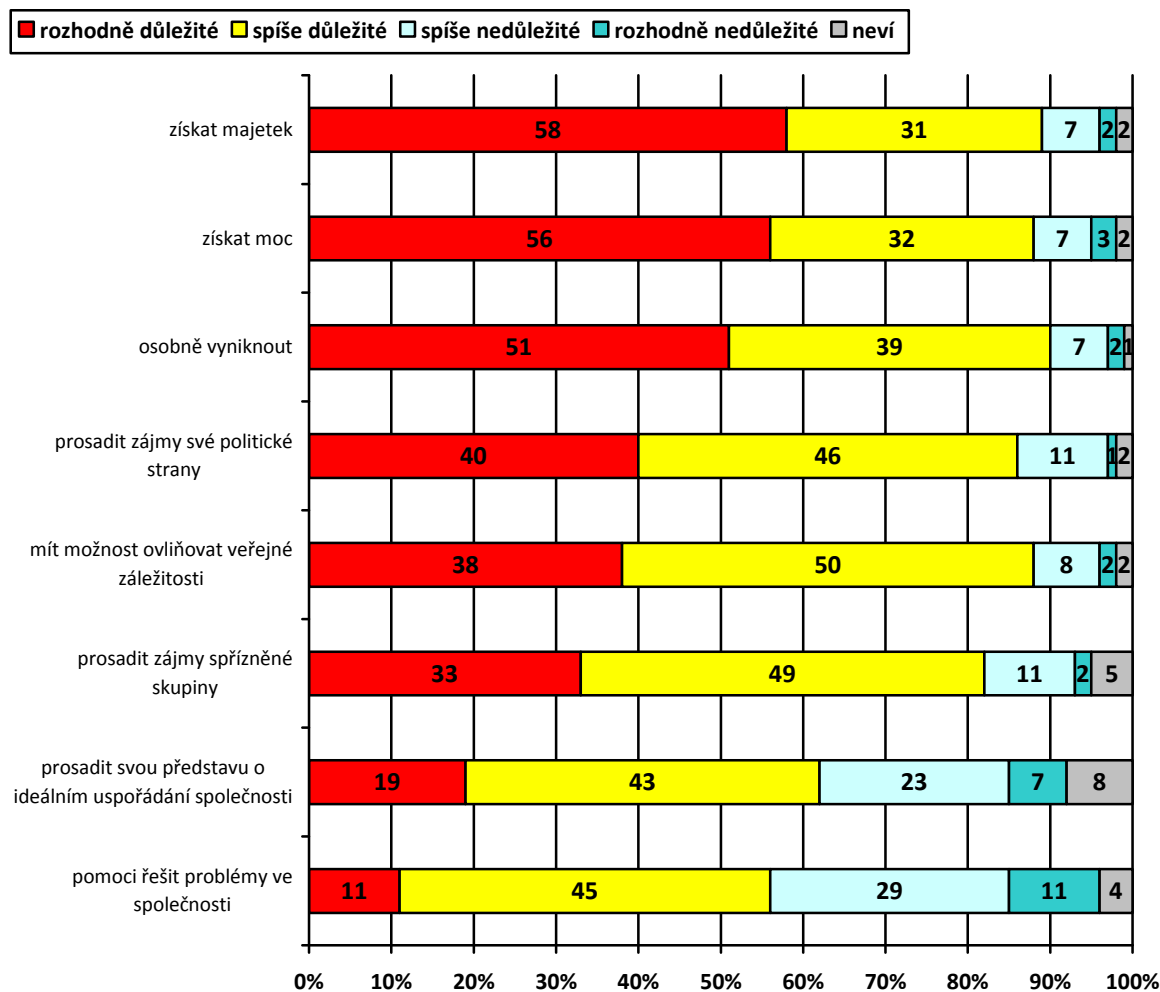
V únoru 2016 byly v rámci bloku o občanské angažovanosti a participaci na veřejném životě pokládány otázky mapující mínění občanů o motivech pro vstup do politiky.

Jak ukazují výsledky šetření zachycené v grafu 1, všechny předložené pohnutky, proč se někdo může chtít zapojit do veřejného života, se většinou občanů jeví jako opodstatněné a tudíž poměrně důležité. Součet podílů odpovědí „rozhodně důležité“ a „spíše důležité“ u prvních šesti položek dosahoval mezi 80 a 90 %. I u dvou relativně nejnižších hodnocených pohnutek – prosazování své představy o ideálním uspořádání společnosti a pomoci při řešení problémů ve společnosti – se deklarovaná důležitost těchto motivů v součtu pohybovala na úrovni okolo tří pětin. To, co jednotlivé položky a vnímání jejich důležitosti vzájemně od sebe odlišovalo, byl proto hlavně samotný podíl těch, kdo je označil za „rozhodně důležité“.

Z tohoto hlediska se jako nejdůležitější jeví touha získat majetek a moc, které více než polovina českých občanů (58 %, resp. 56 %) pokládá za „rozhodně důležité“. Jen o málo méně významnou pohnutkou ke vstupu do politiky v očích veřejnosti je snaha osobně vyniknout, což za „rozhodně důležité“

označilo 51 % dotázaných. Dvě pětiny pak takto hodnotí prosazování zájmů vlastní politické strany nebo možnost ovlivňovat veřejné záležitosti (40 %, resp. 38 %). Motiv prosazení zájmů spřízněné skupiny považuje za rozhodně důležitý třetina dotázaných (33 %). Idealistické motivy jako je prosazování své představy o ideálním uspořádání společnosti a pomoc při řešení problémů ve společnosti za „rozhodně důležité“ připisuje politikům jen malá část veřejnosti. V prvním případě pětina (19 %) dotázaných, v druhém desetina (11 %). Je ovšem pravda, že více než dvě pětiny dotázaných považují tyto idealistické motivy za „spíše důležité“.

Graf 1: Důležitost důvodů, proč se lidé zapojují do politického života¹



Pozn.: Položky jsou v grafu řazeny sestupně podle velikosti podílu odpovědi „rozhodně důležité“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 8. 2. – 15. 2. 2016, 1080 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Podrobnější analýza ukázala, že s rostoucím vzděláním poněkud zesiluje mínění o významnosti idealistických motivů (pomoc řešit problémy společnosti,

¹ Znění otázky: „Řekněte mi prosím, proč se podle Vás zapojují lidé do politického života? Jak důležité nebo nedůležité jsou pro ně následující důvody? a) Pomoci řešit problémy ve společnosti, b) osobně vyniknout, c) získat moc, d) prosadit svou představu o ideálním uspořádání společnosti, e) mít možnost ovlivňovat veřejné záležitosti, f) prosadit zájmy své politické strany, g) získat majetek, h) prosadit zájmy spřízněné skupiny.“ Varianty odpovědí: rozhodně důležité, spíše důležité, spíše nedůležité, rozhodně nedůležité.

prosazovat představy o společnosti) a naopak zeslabují zůstné motivace (získání moci, získání majetku, osobně vyniknout). Podobně podmiňuje důležitost motivů rozdělení dotázaných podle hodnocení životní úrovně – ti, kteří uvedli dobrou životní úroveň, výrazně méně zdůrazňovali význam zůstných motivů. Zařazení na levopřavém spektru, ani stáří dotázaných důležitost motivací politiků nijak nediferencovalo. Podstatná vazba byla zjištěna s otázkou zjišťující zájem o politiku: ti, co se o politiku zajímají, ve významně nižší míře zdůrazňovali zůstné motivy, než ti, co se o politiku nezajímají. Přímou zásadní názorový rozdíl pak byl mezi těmi, kteří se polarizovali v otázce zjišťující názor na to, kolik politiků se zajímá o to, co si lidé myslí. Ti, kteří uvedli, že většina či spíše většina politiků se zajímá o to, co si lidé myslí, tak jen z jedné třetiny přisoudili velkou důležitost zůstným motivům (moc, majetek), ti, kteří uvedli, že nikdo z politiků se o to nezajímá, velkou důležitost zůstným motivům přisoudili ve dvou třetinách odpovědí.

Ve srovnání s předešlým šetřením (viz tabulku 1) statisticky významně vrostlo procento těch, kteří politikům připisují zůstné motivy (majetek, moc, osobní vyniknutí). V delším časovém horizontu se tyto podíly přiblížily údajům z roku 2012, kdy dosáhly zatím maximálních hodnot. Zároveň poklesl podíl těch, kteří připisují velkou důležitost snaze přispět k řešení problémů ve společnosti (také statisticky významně oproti loňskému roku, podobně na úroveň roku 2012).

Tabulka 1: Důležitost důvodů, proč se lidé zapojují do politického života – časové srovnání (%)

	2010		2012		2014		2015		2016	
	RD	SD	RD	SD	RD	SD	RD	SD	RD	SD
Získat majetek	53	30	61	30	53	33	51	34	58	31
Získat moc	51	34	58	32	52	35	51	36	56	32
Osobně vyniknout	45	40	51	41	45	42	45	43	51	39
Prosadit zájmy své politické strany	40	43	38	47	38	45	36	47	40	46
Mít možnost ovlivňovat veřejné záležitosti	36	52	36	46	42	47	39	50	38	50
Prosadit zájmy spřízněné skupiny	33	48	34	48	36	48	32	53	33	49
Prosadit svou představu o ideálním uspořádání společnosti	20	40	15	39	22	42	21	46	19	43
Pomoci řešit problémy ve společnosti	16	47	10	38	17	48	17	47	11	45

Pozn.: RD-rozhodně důležité, SD spíše důležité.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost